

Effektrapport

Stiftelsen Forska Utan Djurförsök
Org.nr 802004-1441

Styrelsen för Stiftelsen Forska Utan Djurförsök får härmed avge effektrapport i enlighet med FRII:s kvalitetskod.

Information om verksamheten

Forska Utan Djurförsöks (FUD) långsiktiga verksamhet och strategi är att stödja forskning som reducerar behovet av djurförsök i dess bredaste form. Att redovisa organisationens effekter blir, i denna rapport, likställt med att lyfta fram de forskningsprojekt och det påverkansarbete organisationen stödjer/skapar.

Då forskningsprojekten som får stöd av FUD i de allra flesta fall löper under mycket lång tid och även, i allmänhet, har fler finansiärer än FUD, är det inte möjligt att bryta ut och redovisa effekter som har en *direkt* koppling till FUDs verksamhet. *Vidare forskning inom detta område har mycket långa cykler från start till tillämpning.* Denna rapport tydliggör därför istället vilka projekt som får stöd av Forska Utan Djurförsök samt i vilken omfattning. Vi vill dock kort ange att några av de forskningsprojekt som FUD stöttat under flertal år har visat positiva resultat. Vi vill främst lyfta fram forskningsprojektet som Malin Lindstedts driver. Detta projekt är klart för formell utvärdering. Ett godkännande innebär att metoden har mycket goda förutsättningar att minska antalet allergitester på djur och samtidigt minska allergirisken med olika konsumentprodukter. Vidare vil vi lyfta fram Pär Mattssons forskningsprojekt. Pär Mattssons modell visar goda resultat för celler från flera organ, och att den därför på sikt kan komma att ersätta djurtester.

Vidare arbetar FUD även aktivt med att påverka grupper viktiga för organisationens mål och syften. Som en del i denna redovisning lyfts därför även de föreläsningar och utbildningar som, under 2013, hölls för forskare/blivande forskare, med syfte att skapa en professionell och etisk grund för minskad användning av djurförsök inom forskningen.

De områden som FUD påverkar inom utgörs av följande delar:

Forskningsstöd och påverkan på forskarsamhället.

- i. 10-15 projekt årligen (som får finansiering)
- ii. Föreläsningar som "Alternativ till djurförsök" och "Etik och djurförsök". Målgrupp är studenter, forskarstuderande (doktorander) och gästforskare på universitet m fl.
- iii. Seminarier kring datormodeller som alternativ i djurförsök.
- iv. Nordiska forskningspriset för alternativ till djurförsök.
- v. "Forskarrum" på hemsida – en plats som kommunicerar och tillgängliggör forskning för djurförsöksfria metoder samt FUDs koppling till denna forskning.
- vi. Nyhetsbrev.

Opinionsbildning

- vii. Deltar i seminarier.
- viii. Kampanjer och nyhetsbrev till intresserad och initierad allmänhet.
- ix. Facebook och hemsida.
- x. PR aktiviteter gentemot journalister i syfte lyfta våra frågor på den politiska agendan.

Politisk påverkan

- xi. Representation i jordbruksverkets nationella kommitté för skydd av försöksdjur.
- xii. Representation i Centrala djurförsöksetiska nämnden.
- xiii. Remissinstans för lagförslag, nya föreskrifter mm.
- xiv. Kontakt med riksdagsledamöter.
- xv. Förslag till politisk handlingsplan inför valet 2014.

Allmänt: Som en allmän inledning är det tydligt att Forska utan djurförsök har stora besökargrupper på såväl hemsida som facebook-sida. Under 2013 hade organisationen 103 299 besök på forskautandjurforsok.se och av dessa var 67 374 av besöken unika. Detta är en indikator på att vår kommunikation upplevs som relevant och aktuell av valda målgrupper.

På FUDs facebook-sida hade organisationen den 1:a januari 2013 27 325 vänner ("gilla-relation") och den 31:a dec: 36 432 st. Den mycket höga antalet vänner på facebook-sida är en indikator på att vi når ut till allmänheten i frågor som är relevanta och aktuella.

Under 2013 belönades Forska Utan Djurförsök med det internationella kosmetikaföretaget LUSHs förstapris inom området lobbying/ påverkan. Utmärkelse avser organisationens samlade arbete men är även kopplat till FUDs internationella påverkansarbetet för att minska djurtestkraven i EU:s kemikalielagstiftning REACH, öka möjligheterna att använda djurfria metoder och även att se till att det sker större strategiska satsningar på riskbedömning med nya, djurfria metoder. Detta är indikator på att vårt opinionsarbete håller en hög nivå, även i en internationell jämförelse.

Vårt kommunikationsarbete lägger grunden för att vi ska kunna påverka den politiska agendan. Vi agerar på en komplicerad arena med stor konkurrens om den massmediala uppmärksamheten. Därför är det mycket glädjande att vi ur ett allmänskommunikativt perspektiv har FUD även, genom sitt pressarbete, fått ett tydligt, redaktionellt genomslag för flera viktiga frågor tack vare de artiklar som skrivits och kommunicerats till redaktioner och nyhetsbyråer.

Forskningsprojekt som, under 2013, beviljades forskningsanslag:

Att utveckla och utvärdera nya test- och forskningsmetoder tar både lång tid och kostar mycket pengar. Och fortfarande finns inte alternativ till de flesta djurförsök. För att ersätta fler djurförsök behövs mycket mer forskning och utveckling av nya metoder och tekniker. Begreppet "alternativ till djurförsök" har olika betydelse för olika personer. När svenska staten ger pengar till forskning och utveckling av alternativ till djurförsök, går bidragen inte bara till projekt som ersätter djurförsök. En del pengar går också till forskning för att göra djurförsöken mindre plågsamma, och till projekt för att ge försöksdjuren ett bättre liv.

För Forska Utan Djurförsök står "alternativ till djurförsök" för djurfria metoder - dvs nya effektiva metoder som ersätter djurförsök. Vi ger därför bara forskningsanslag till projekt som har som mål att ersätta djurförsök.

Här följer de forskningsprojekt som fick finansiering av Forska Utan Djurförsök under 2013:

Projektets titel (eller sammanfattande benämning):

Forskning kring smärtlindring utan djurförsök.

Huvudsökande: Anna Herland och Anna Falk

Problemställning: *Försöksdjur, speciellt möss och råttor, används i stor utsträckning i forskning om kronisk smärta och neurodegenerativa sjukdomar som Alzheimers. Djurförsök är dock inte så bra på att förutsäga vad som händer i människan. Även de cellmodeller som används idag har stora brister och de bygger på användning av celler och vävnad från avlivade försöksdjur.*

Metod och genomförande: *För att få fram en mer relevant modell använder forskargruppen s.k. iPS-celler. Det är celler som tas ur vävnadsprover från vuxna människor och som genom genetisk omprogrammering omvandlas till stamceller. Tekniken belönades med Nobelpriset i medicin 2012. Med hudprover både från patienter med Alzheimers sjukdom och friska personer skapar forskargruppen modellsystem för att bättre förstå sjukdomen. Att skapa modeller av både frisk och sjuk mänsklig vävnad ger förutsättningar för att förstå hur sjukdomen utvecklas och underlättar utveckling av läkemedel. Det ger bättre forskning samtidigt som djurförsöken ersätts.*

Projektstatus: *Pågående*

Finansieringsåtagande: *80 000 kr*

Projektets titel:

Utveckling av ny cancermedicin

Huvudsökande: Stina Oredsson, Lunds universitet

Problemställning: Varje år får ca 55 000 personer i Sverige en cancerdiagnos och ca 20 000 dör i cancer. Cancertumörer består av celler med olika aggressivitet. Cancerstamceller (CSC), är de värsta. De överlever ofta behandling och etablerar nya dottertumörer. Mycket cancerforskning idag inriktar sig på att utveckla nya cellgifter som fungerar bättre mot CSC än dagens mediciner. Man vet redan att antibiotikan salinomycin hämmar CSC, men biverkningarna är alltför allvarliga.

Metod och genomförande: Oredssons forskargrupp har kemiskt modifierat salinomycin för att få fram en variant med färre biverkningar. De har nu ett 30-tal syntetiserade substanser med god effekt mot CSC som ska testas för att se vilka som ger minst biverkningar. Istället för djurtester arbetar forskargruppen med celltester för att utreda neurotoxicitet, genotoxicitet och metabolism. Målet är att få fram ett nytt, bättre cancerläkemedel för behandling av bröstcancer.

Projektstatus: Pågående

Finansieringsåtagande: 50 000 kr

Projektets titel:

Cellmodell för att undersöka om läkemedel orsakar fosterskador

Huvudsökande: Michael Stigson, BMC, Uppsala universitet (Fortsättningsanslag)

(Kortfattad) **Problemställning:** Djurtester krävs idag för att undersöka om läkemedel och kemikalier som används i stora mängder kan skada foster. Men djurtesterna har stora brister och kan inte fullt ut användas för att bedöma risker för människofoster om mamman exponeras.

Metod och genomförande: Projektets mål är att med helt djurfria celltester snabbt och tillförlitligt kunna bedöma om blivande läkemedel orsakar fosterskador. Forskargruppen använder ämnen som man redan vet är fosterskadande, för att i celltester hitta markörer som signalerar om förändringar som kan kopplas till fosterskador. Ett test baserat på denna kunskap kan användas tidigt i läkemedelsutvecklingen för att sortera bort ämnen som skadar foster. På så sätt förhindras onödiga djurtester. Metoden förväntas även kunna användas för att testa kemikalier.

Projektstatus: Pågående

Finansieringsåtagande: 80 000 kr

Projektets titel:

Utveckling av mikrodoseringsteknik för snabbare och säkrare läkemedelsutveckling

Huvudsökande: Erik Tesselaar, Hälsouniversitetet Linköping (Fortsättningsanslag)

(Kortfattad) **Problemställning:** Framtagning av nya läkemedel är idag mycket beroende av djurförsök. Men djurmodeller är generellt dåliga på att spegla vad som händer i människokroppen. Bland nya tekniker för att minska antalet djur i läkemedelsutveckling är mikrodoseringstekniken ett av de mest lovande eftersom tidiga tester på människor gör att icke-fungerande blivande läkemedel kan sorteras bort innan en mängd djurtester utförs.

Metod och genomförande: Vid mikrodosering ges en mycket låg, ofarlig, dos av ett blivande läkemedel till människor för att se vad som händer med ämnet i kroppen. Projektets mål är att tekniken ska kunna användas i större omfattning i tidiga skeden av läkemedelsutvecklingen. Genom att tidigt upptäcka att vissa läkemedel inte kommer att fungera, innan en mängd djurförsök utförs, kan många djurliv sparas. Mikrodosering minskar också riskerna för deltagare i läkemedelsstudier eftersom då redan finns kunskap om vad som händer i människokroppen.

Projektstatus: Pågående

Finansieringsåtagande: 100 000 kr

Projektets titel:

"Förmänskligad" cellmodell visar om läkemedel kan ta sig till hjärnan

Huvudsökande: Maria Karlgren, Farmaci, Uppsala universitet (NYTT projekt)

(Kortfattad) **Problemställning:** Hjärnan skyddas från farliga ämnen av den så kallade blod- hjärnbarriären (BBB, från engelskans Blood-brain-barrier). Det är en mycket tät barriär som bl.a. innehåller proteiner med uppgift att "kasta ut" farliga ämnen som försöker ta sig in i hjärnan.

Vid utveckling av nya läkemedel är det viktigt att veta om de kan ta sig över BBB eller inte. Hjärnan ska ju inte utsättas för farliga läkemedel, men läkemedel som tas fram för att de ska till hjärnan för att ge effekt där, måste ju kunna passera BBB.

Idag används levande försöksdjur eller vävnad/celler från avlivade djur i sådana tester. Men ny forskning har visat att både vilka proteiner som deltar i skyddet av hjärnan och mängden av dem, varierar mellan olika arter. Det förklarar varför djurtesterna har så dålig överensstämmelse med situationen i människa.

Metod och genomförande: Forskargruppen utvecklar en ny, bättre cellbaserad BBB-modell och är övertygade om att den kommer att minska, och på sikt ersätta, djurbaserade modeller inom läkemedelutveckling.

Projektstatus: Pågående

Finansieringsåtagande: 80 000 kr

Projektets titel:

Metoder för prediktion av intracellulär läkemedelsexponering

Huvudsökande: Pär Matsson, Farmaci, Uppsala Universitet (NYTT projekt)

(Kortfattad) **Problemställning:** För att ett läkemedel ska fungera måste det nå organet och de celler som ska påverkas. I dagsläget saknas bra metoder för att undersöka hur bra ett läkemedel når fram till måcellerna. Istället mäts läkemedelsnivåer i blodbanan på försöksdjur. Detta kan ge över- eller underskattningar på flera hundra gånger de verkliga nivåerna i cellerna. Läkemedel som ger bra resultat i djurtester kan därför sakna effekt eller ge allvarliga biverkningar när det ges till patienter.

Metod och genomförande: Forskargruppen utvecklar metoder för att bestämma läkemedelsnivåer i kroppens celler. De ska kartlägga exponeringen för ett hundratal olika läkemedel i tester på mänskliga celler för att sedan utveckla datormodeller som beskriver hur läkemedel tas upp av cellerna. Målet är att i dator kunna förutse vilka cellulära nivåer ett nytt läkemedel kan ge. Läkemedelssubstanser som inte når sina målceller i tillräcklig mängd, eller som ger farligt höga nivåer, kan då filtreras bort i ett tidigt stadium av läkemedelsutvecklingen, och onödiga djurförsök kan undvikas.

Projektstatus: Pågående

Finansieringsåtagande: 80 000 kr

Projektets titel:

Nervcellsmodeller för att undersöka akut giftighet av kemikalier

Huvudsökande: Anna Forsby, Stockholms universitet (Fortsättningsanslag)

(Kortfattad) **Problemställning/mål:** Projektets mål är att utveckla nervcellsmodeller för att undersöka akut giftighet av kemikalier. Forskargruppen har fått stöd från Forska Utan Djurförsök tidigare för ett liknande projekt. Nu ska de gå vidare och använda fler analysmetoder och byta till en stamcellslinje, för att bättre kunna mäta effekten av kemikalier på livsviktiga cellfunktioner i nervceller.

Andra forskare har visat att det går att ersätta de mycket plågsamma djurförsöken med en modell med hjärnceller från avlivade råttfoster. Forskargruppen ska utveckla en ny, ännu bättre metod, som inte kräver avlivning av dräktiga råttor och deras foster.

Projektstatus: Pågående

Finansieringsåtagande: 80 000 kr

Projektets titel:

Utveckla och utvärdera en cellmodell som kan förutsäga vilka ämnen som kan orsaka en allergisk reaktion

Huvudsökande: Malin Lindstedt, Lunds universitet (Fortsättningsanslag)

(Kortfattad) **Problemställning:** Kontaktallergi drabbar ca 15% av befolkningen. För att utvärdera om en kemikalie orsakar kontaktallergi används idag djurtester på marsvin och möss.

Metod och genomförande: Forskargruppen har studerat mänskliga immunceller vars uppgift är att känna av omgivningen och kommunicera med immunsystemet. De har identifierat vad som händer i cellerna och som leder till att vårt immunförsvar reagerar på allergiframkallande ämnen. Kunskapen används i en cellmodell som kan förutsäga vilka ämnen som kan leda till en allergisk reaktion. I inledande utvärderingar har testet visat sig vara mycket tillförlitlig med en säkerhet upp mot 98 %, vilket innebär att det är betydligt bättre än djurtesterna på att upptäcka allergisk för människor. Testet kan även upptäcka allergisk vid inandning, något som det idag saknas etablerade testmetoder för.

För att kunna använda testmetod för lagstadgad testning så måste testet godkännas. För detta krävs utvärdering enligt internationellt godkända principer, vilket inletts. Ett godkännande innebär att metoden har mycket goda förutsättningar att minska antalet allergitester på djur och samtidigt minska allergisken med olika konsumentprodukter.

Projektstatus: Pågående

Finansieringsåtagande: 80 000 kr

Projektets titel:

3D-modell för att studera hur människans luftvägsslemhinna påverkas av nanopartiklar

Huvudsökande: Lena Palmberg, Karolinska institutet (Fortsättningsanslag)

(Kortfattad) **Problemställning:** Idag pågår forskning kring nanopartiklars skadliga effekter på människan genom försök på djur.

Metod och genomförande: Forskargruppen utvecklar en modell för att studera hur människans luftvägsslemhinna påverkas av nanopartiklar. En 3D-modell har tagits fram där odlade celler används för att efterlikna miljön i människans luftvägar. Genom att använda celler som tagits från mänskliga luftvägsslemhinnor ska nu en ännu bättre modell utvecklas. Dessa celler har nämligen kvar sina ursprungliga egenskaper från människokroppen.

Forskargruppen ska testa vilka effekter nanopartiklar, som frigörs från bilars katalysatorer, har på människans luftvägar. Med en säker testmetod kan man på sikt ersätta de djurförsök som nu används för att studera om nanopartiklar är skadliga. En förbättrad 3D-cellmodell ger även möjlighet att minska antalet djurförsök för att studera samspelet mellan celler och deras miljö.

Projektstatus: Pågående

Finansieringsåtagande: 80 000 kr

Projektets titel:

InnoVitro - nytt cellbaserat allergitest

Huvudsökande: Jenny Almkvist, GU Holding, Göteborgs universitet (NYTT projekt)

(Kortfattad) **Problemställning:** Projektets syfte är att minska användningen av djurförsök då man testat om en kemikalie kan orsaka allergiska reaktioner. Forskare vid Göteborgs Universitet har visat att hudens vanligaste celltyp, keratinocyter, kan odlas på labbet och användas för att studera om en substans orsakar en kontaktallergisk reaktion.

Metod och genomförande: Cellerna utsöndrar s.k. blebbar, små bubblor som innehåller allergiframkallande ämnen. Genom att räkna hur många blebbar som frisätts från en cell kan allergipotential uppskattas. Tidiga resultat visar att metoden ger lika tillförlitliga resultat som djurtesterna. Forskargruppen ska nu automatisera metoden och göra den så enkel som möjligt för att fler labb ska kunna använda den med gott resultat. Forska utan djurförsök stödjer utvärdering av metoden.

Projektstatus: Pågående

Finansieringsåtagande: 50 000 kr

Projektets titel:

Cancerforskare förbättrar metoder för att bedöma om kemikalier är giftiga

Huvudsökande: Roland Grafström, IMM, KI Solna (NYTT projekt)

(Kortfattad) **Problemställning:** Forskargruppen deltar i det europeiska projektet SEURAT ("Safety Evaluation Ultimately Replacing Animal Testing") med målet att ersätta djurförsök med en kombination av avancerade cellmodeller och datorsimulering. Forskargruppen har stora kunskaper om tekniker som används inom cancerforskningen, och som kan tillämpas i arbetet med att analysera kemikaliers giftiga effekter. Kemikalier kan skada genom att störa cellernas arbete. Det kan ske både när en människa utsätts för en hög dos eller vid upprepad exponering av lägre doser. Analyser av störningar på cellnivå benämns "toxikogenomik". Översiktligt benämns också tillvägagångssättet för analys av de stora mängder data som framtas om cellfunktioner "systembiologi" eller "systemtoxikologi".

Metod och genomförande: Forskargruppen följer detta koncept genom sammanställa kända data till en översikt av kända toxikogenomiska effekter från kemikalier. Resultatet bildar en "toxikogenomisk rymd", en första beskrivning av samtliga genetiska störningar som kemikalier överhuvudtaget kan orsaka. Särskilt fokus läggs vid att beskriva vad som händer i mänskliga celler. Resultaten analyseras med ett stort antal datorprogram och statistiska metoder för att kartlägga olika störningsmönster. Resultaten utvärderas mot publicerade resultat i databaser och genom nya oberoende försök i cellkulturer, för att bedöma värdet (korrektheten) av beskrivningen av den toxikogenomiska rymden. Den

toxikogenomiska rymden blir ett referensmaterial i databaser som ska byggas upp inom SEURAT, och som på sikt kommer att få stor betydelse för att göra djurtester överflödiga.

Projektstatus: Pågående

Finansieringsåtagande: 80 000 kr

Föreläsningar 2013

Att utbilda forskare och doktorander inom djurförsöksfri forskning har varit en central del i det förändringsarbete FUD genomför genom att, med kompetens och kommunikativ förmåga, få målgruppen att ifrågasätta och förändra sin syn på frågan om djurförsök. Förändringen ligger såväl i att få blivande eller verksamma forskare att förstå att de alternativa tekniker som finns idag, t ex i form av digital simulering eller in vitro-forskning (utan för kroppen), många gånger är väl så effektiva, i forskningsarbetet, som forskning på djur. Kombinerat med detta förmedlas även den djuretiska värdegrundsfrågan som ligger till grund för FUDs verksamhet med syfte att få mottagargruppen att välja bort djurförsök vid varje fall där så är möjligt. Arbetet med föreläsningar inkluderar kontakter med forskarvärlden, föreläsningar på universitet och högskolor, politisk påverkan och informationsspridning om djurförsök och djurfria metoder bl.a. via Forska Utan Djurförsöks hemsida

Ett urval av föreläsningar som vi hållit under verksamhetsåret 2013:

Universitet: SLU

Kurs: Försöksdjursmedicin, Veterinärutbildningen åk 4

Föreläsning: Alternativ till djurförsök

Datum: 31 jan

Antal deltagare: Ca 80

Universitet: Uppsala BMC

Kurs: Kandidatprogrammet i biomedicin, Försöksdjursvetenskap

Föreläsning: Alternativ till djurförsök, 90 min

Datum: 22 februari

Antal deltagare: ca 30

Universitet: Göteborgs Universitet

Kurs: Försöksdjursvetenskap / Laboratory Animal Science

Föredragshållare: Ulrika Hansson

Föreläsning: Om Forska utan Djurförsök och alternativ till djurförsök

Datum: 6 mars

Antal deltagare: Ca 40 pers.

Universitet: Göteborgs Universitet

Kurs: Försöksdjursvetenskap / Laboratory Animal Science

Föredragshållare: Ulrika Hansson

Föreläsning: Om Forska utan Djurförsök och alternativ till djurförsök

Datum: 26 mars

Antal deltagare: Ca 40 pers.

Universitet: Uppsala universitet, BMC

Kurs: FELASA C-kurs, Laboratory Animal Science

Föreläsning: Alternatives to animal experimentation

Datum: 26 april

Antal deltagare: 50 studenter på kursen, 20 fristående resten doktorander och masterstudenter.

Universitet: Uppsala universitet, BMC

Kurs: FELASA C-kurs, Laboratory Animal Science

Föreläsning: Alternatives to animal experimentation

Datum: 22 nov

Antal deltagare: 50 studenter på kursen, 20 fristående resten doktorander och masterstudenter.

Politisk påverkan 2013

Nytt sedan 2013 är att varje EU-land ska ha nationella kommittéer med uppgiften att ge råd till myndigheter och djurskyddsorganen (som ska finnas vid alla institutioner där djurförsök görs) och se till att det sker ett utbyte av bästa praxis både inom landet och inom EU. Forska Utan Djurförsök är representerade i den svenska kommittén - Jordbruksverkets nationella kommitté för skydd av djur som används för vetenskapligt ändamål.

Via Nationella kommittén kan FUD påverka etableringen av ett nytt, statligt center för forskning kring alternativa forskningsmetoder, fria från djurförsök: 3-R. De 3R:en står för de engelska orden Replace, Reduce och Refine. Replace innebär att djurförsök ersätts med djurfria metoder och Reduce betyder att antalet djur som används i ett försök minskas (minimeras) genom t ex bättre försöksplanering. Refine innebär att förfina försöken, dvs minska lidandet genom t ex smärtlindring och bättre djurhållning.

Sedan 2013 finns även en **Central djurförsöksetisk nämnd** som ska hantera överklaganden av beslut i de regionala nämnderna. Den centrala nämnden ska också utvärdera alla plågsamma djurförsök samt alla försök

samt alla försök på apor och andra försök som de regionala nämnderna beslutar ska efterhandsgranskas. Forska Utan Djurförsöks sakkunnige Karin Gabrielson Morton är ledamot i den centrala djurförsöksetiska nämnden.

FUD driver ett aktivt, politiskt påverkansarbete och står i direkt kontakt med ett antal enskilda riksdagsledamöter och politiska företrädare. Detta har, under 2013, bl a resulterat i:

- Aktiv delaktighet i förberedelser till politiska debatter, interpellationer och frågeställningar.
- Stöd inför riksdagsledamöters mediakontakter.
- Delaktighet kring underlag för riksdagsmotioner.
- Utbildning och information kring djuretiska forskningsfrågor.

Förutom ovanstående har Forska Utan Djurförsök fungerat som remissinstans kopplat till ny lagstiftning, nya föreskrifter mm inom områden som rör djurförsök, forskning och kemikaliesäkerhet och organisationen har representation och deltar aktivt i ett antal referensgrupper inom ovanstående områden.

Som ett exempel på ovanstående kan FUDs roll inom det svenska kosmetikaförbudet nämnas:

Forska Utan Djurförsök har under årens lopp haft många kontakter med riksdagsledamöter, departement och myndigheter med målet att Sverige offentligt ska ta ställning för att ett förbud mot djurförsök inom kosmetikaproduktion och att detta ska träda i kraft 2013.

När EU-kommissionen i april 2011 efterfrågade medlemsländernas åsikter så återgav departementet argument från FUDs remissvar i Sveriges officiella svar rörande att t ex "djurtestförbudet kommer att driva på utvecklingen av nya och bättre testmetoder och därmed i förlängningen göra produkterna säkrare."

Genom organisationens forskningsstöd har Forska Utan Djurförsök kunnat visa att det går att utveckla nya metoder som på ett bättre sätt än djurförsöken kan bedöma risker för människor. FUD har också övertygat politikerna om att ett förbud mot djurtester inte innebär risker för konsumenterna, utan snarare bidrar till att nya och bättre testmetoder utvecklas. Genom att uppmana människor att skicka Forska Utan Djurförsöks vädjandebrev till departementet och EU-kommissionen har organisationen också bidragit till att synliggöra den starka opinionen som finns mot kosmetikatester på djur.

Avslutningsvis

Ovanstående delar är alla exempel på direkta effekter av Forska Utan Djurförsöks aktiva arbete mot djurförsök och det är ingen tvekan om att organisationen är en kraftfull förändringsaktör inom sitt område med en stor mängd viktiga förändringar som facit. Under 2014 kommer Forska Utan Djurförsök att skapa fler och tydligare uppföljningsmetoder för att, bl a kopplat till kommande års effektrapportering, kunna ge än tydligare bevis på organisationens effekter och resultat. Exempel på detta är:

- Målgruppsanpassade attitydundersökningar.
- Uppföljningar av föreläsningar och utbildningar.

- Nya forskningsanpassade indikatorer för att följa och kunna rapportera om de finansierade projektens effekter på kort och lång sikt.

Godkänd av styrelsen för Forska Utan Djurförsök vid sitt styrelsemöte den 20 maj 2014.